

Sygn. akt IV U 333/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Zbigniew Zabawa

Protokolant: sekr. sądowy Anna Dorecka

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 8 kwietnia 2019 roku nr (...)

w sprawie A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o przeliczenie emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala dla odwołującego A. D. wysokość emerytury brutto w kwocie 1 796,50 złotych (słownie: jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć 50/100) od dnia 1 marca 2019 roku przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy emerytury wynoszącego 76,63 %.

Sygn. akt IV U 333/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 grudnia 2019 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 8.04.2019 roku, działając na podstawie art. 111 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił F. S. przeliczenia emerytury.

W odwołaniu od tej decyzji A. D. domagał się jej zmiany i przeliczenia emerytury poprzez uwzględnienie okresu pracy w latach 1973-1976 i stawek wynikających z angaży w dalszych pismach wnosił również o uwzględnienie okresu pracy z lat 1978-1979 również uwzględniając angaże i wysokość stawek godzinowych. Takie stanowisko podtrzymał w ostatecznie przedstawionym żądaniu na rozprawie w dniu 4.12.2019, w którym oświadczył iż akceptuje wyliczenia przedstawione w hipotetycznym wyliczeniu przedstawionym przez organ rentowy w piśmie z dnia 4.10.2019.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się oddalenia odwołania wskazując iż w dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego brak jest danych o ilości przepracowanych godzin.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. urodził się dnia (...).

Decyzją z dnia 19.03.2002r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał Panu A. D. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 9.03.2001r na podstawie ustawy z 17.12.1998r" o emeryturach i rentach z FUS".

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto wynagrodzenie z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od stycznia 1984r do grudnia 1993r a (...) wynosił 40,94 % oraz kwotę bazową wynoszącą 1540, 20 zł. Decyzją z dnia 24.04.2002r została przeliczona podstawa wymiaru renty od 1.04.2004r tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku . Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych tj.1990-1999 a (...) wyniósł 42,55%.

W dniu 7.08.2003r w/w złożył wniosek o przeliczenie świadczenia ,przedkładając do wniosku potwierdzone przez archiwum za zgodność z oryginałem kserokopie kartoteki zarobkowej za rok 1980r ,angaże za lata 1973, 1975-1976(3 sztuki), pismo dotyczące zatrudnienia na eksporcie od 5.01.1977r do 31.12.1977r.Do wniosku dołączona była także legitymacja ubezpieczeniowa.

Organ rentowy uznał wynagrodzenie wpisane w legitymacji ubezpieczeniowej za lata 1967,1970- 1973 oraz uwzględnił zarobki z listy płac za rok 1980r.

Decyzją z dnia 27.11.2003r przeliczono ubezpieczonemu rentę od 1.08.2003r,ustalając podstawę wymiaru renty z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Do obliczenia podstawy wymiaru renty przyjęto zarobki z 20 lat tj.

1967.1970- 1973, 1980,1984-1988, 1991-1999 a WWPW wyniósł 62,99%.

W dniu 29.12.2008r A. D. złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia za okres przepracowany za granicą na podstawie kartoteki zarobkowej osoby zatrudnionej na równorzędnym stanowisku w macierzystym zakładzie pracy.

Organ uwzględnił zarobek za rok 1977r,skorygował wynagrodzenie za rok 1980 oraz za rok 1991r o kwoty wypłaconych zasiłków chorobowych.

Decyzją z dnia 23.01.2009r organ rentowy przeliczył rentę od 1.12.2008r,ustalając najkorzystniejszy wariant z 20 lat kalendarzowych z lat:

1967.1970- 1973,1977,1980,1984-1987, 1991-1999 a WWPW wzrósł do 68,56%.

W dniu 6.02.2009r wpłynął kolejny wniosek ubezpieczonego o przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okres zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Decyzją z dnia 12.02.2009r organ rentowy przeliczył podstawę wymiaru renty na podstawie art.15 ust.2a ustawy emerytalnej w związku z art. 2 ust.1 ustawy zmieniającej z dnia 4.09.2008r od dnia 1.01.2009r tj. od wejścia w życie przepisów. WWPW ustalony z 20 lat

1967.1970- 1974, 1977,1980,1984-1987, 1991-1993, 1995-1999 uległ podwyższeniu do 69,83%.

Minimalne wynagrodzenie zostało przyjęte za okresy nieudokumentowanych wynagrodzeń tj. od 23.06.1966r do 31.12.1966r, od 1.01.1968r do 20.10.1968r, od 8.05.1973r do 31.12.1976r i od 1.01.1978 do 31.12.1979r.

Decyzją z dnia 11.04.2014r organ rentowy przyznał ubezpieczonemu A. D. emeryturę z urzędu od (...) tj.od osiągnięcia wieku emerytalnego obliczoną zgodnie z art.53 ustawy emerytalnej.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych ze WWPW wynoszącym 69,83% oraz nową kwotę bazową 3191,93zł. Emerytura wyniosła 1550,19zł.

W dniu 27.03. 2019r wpłynął wniosek w/w w sprawie ponownego przeliczenia emerytury za okres od maja 1973r do grudnia 1979 na podstawie angaży z podaną stawką zaszeregowania na podstawie dokumentacji przedłożonej już wcześniej do akt rentowych.

W powyższych dokumentach wynagrodzenie określone jest stawką godzinową .

Decyzją z dnia 8.04.2019r organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury na podstawie angaży z lat 1973,1975-1976, ponieważ w przedłożonej dokumentacji brak jest danych dotyczących ilości przepracowanych godzin .

(okoliczności niesporne ,akta ubezpieczeniowe odwołującego)

A. D. w okresie od 8.05.1973r do 31.10.1980r był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku maszynista koparki .Od daty 8.05.1973 odwołujący został zaszeregowany do VII grupy wg stawki godzinowej 12 zł,natomiast od dnia 1.04.1975 wobec zmiany zaszeregowania stawka godzinowa wynosiła 13,50 zł,z kolei od dnia 27.12.1976 stawka godzinowa wzrosła do kwoty 15,50 zł.

Dowód : świadectwo pracy k.3,angaże k106,k106 v ,zaświadczenie kwalifikacyjne k.106 v. zalegające w aktach ubezpieczeniowych

W trakcie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. odwołujący cały czas pracował w wymiarze pełnego etatu po 10 godzin dziennie .

Dowód : świadectwo pracy k.3 w aktach ubezpieczeniowych ,zeznania odwołującego k.37

W toku postępowania Sąd zwrócił się do organu rentowego o hipotetyczne wyliczenie emerytury przysługującej odwołującemu za okres od 8.05.1973 do 31.03.1975 wg stawki godzinowej 12 zł ,za okres pracy od 1.04.1975 do 31.12.1976 wg stawki godzinowej 13,50 zł w skali netto na podstawie zalegających angaży w aktach ubezpieczeniowych ,oraz za okres 1978 i 1979 wg stawki godzinowej 15,50 zł.

Organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wykonując zarządzenie Sądu ustalając ,że po ustaleniu wynagrodzenia godzinowego netto za lata 1973r -1976 oraz za lata 1978-1979r-wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ustalony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wzrósł z 75,83% do 76,63%. Do obliczenia wskaźnika przyjęto zarobki z lat: 1967,1970-1980, 1984-1985, 1987,1991r-1993,1996,1998.

Przy uwzględnieniu wskaźnika wynoszącego 76, 63% hipotetyczna wysokość emerytury wynosiłaby brutto 1796,50zł.

Zauważyć należy że obowiązujące przepisy ustawy emerytalnej nie dopuszczają możliwości dowolnego ustania okresu 10 kolejnych lat w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury

W art. 15 ustawy ustawodawca określa sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury, wskazując okres, z jakiego zarobki mogą zostać przyjęte do jej ustalenia, oraz uwzględniane składniki wynagrodzenia. Zgodnie z ust. 1 jest to okres 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z okresu 20 lat, licząc wstecz od roku, w którym zgłoszono wniosek o wyliczenie

świadczenia tj. emerytury tj. z lat 1994-2003 .WWPW z 10 lat przed przyznaniem emerytury wynosi 22,11% .

Natomiast WWPW z 10 kolejnych lat przed złożeniem wniosku o przeliczenie świadczenia , co nastąpiło w marcu 2019r tj. z z okresu 1999-2008r wynosi 3,79% - vide art.111 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z tym przepisem wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W przypadku odwołującego się korzystniejsze jest przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych.

Tak więc hipotetyczna wysokość emerytury odwołującego przy uwzględnieniu stawek wynikających z angaży w okresach będących przedmiotem sporu wynosiłaby 1796,50 zł w skali brutto ,którą Sąd przyjmuje za wykazaną w postępowaniu w przedmiotowej sprawie

Dowód :pisma organu rentowego k.17-18 a.s,k26-27 a.s

Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych i prywatnych zalegających w aktach organu rentowego, aktach osobowych odwołującego się oraz zeznań odwołującego się.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art.244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania odwołującego. Korespondowały one z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne,nadto konwenują one z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie .

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie uzasadnione i zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.):

1. Wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

– a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

2. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

3. Podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Jak wynika z art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. W świetle ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Z kolei zgodnie z ust. 2a tego przepisu jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W tym miejscu trzeba zwrócić uwagę na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412), którego § 21 ust. 1 stanowi, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być jednak udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (patrz: wyrok SN z dnia 02.02.1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239). Powyższe nie oznacza jednak, że wykazanie konkretnych zarobków w celu obliczenia wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być dokonywane w sposób przybliżony, jedynie na zasadzie uprawdopodobnienia. Aby dokonać przeliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury trzeba mieć konkretne i rzeczywiste dowody na okoliczność uzyskiwania zarobków w danej wysokości i okresie (zob. wyrok SN z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, wyrok SA w Łodzi z dnia 14-05-2014, III AUa 1462/13).

Odnosząc powyższe do omawianego stanu faktycznego należy stwierdzić, iż Sąd biorąc pod uwagę dokumentację w postaci angażu z akt osobowych, z których wynikała stawka godzinowa jaką otrzymywał odwołujący podczas zatrudnienia w spornym okresie za lata 1973-1976 i 1978-1979 do w Przedsiębiorstwie (...) w K. ustalił wynagrodzenie odwołującego się, opierając się w tym zakresie na dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych w postaci angażu z dnia 8.05.1973, zaświadczenia kwalifikacyjnego z dnia 1.04.1975, z dnia 27.12.1976, bowiem skoro nie odwołujący nie przedstawił aby stawka godzinowa ustalona na poziomie 15,50 zł wzrosła w kolejnych latach to brak było podstaw do stosowania przy wyliczeniu hipotetycznym wyższej stawki aniżeli 15,50 zł. Ustalona w ten sposób emerytura wynosi 1796,50 zł i okazała się ona wyższa aniżeli dotychczas ustalona emerytura

Brak jest też w obowiązujących przepisach prawnych podstaw do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia w oparciu o przeciętne wynagrodzenia czy średnią krajową.

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych precyzyjnie określają przewidziane przez ustawodawcę mechanizmy ustalania podstawy wymiaru świadczenia. Punktem wyjścia przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia jest ustalenie w sposób pewny, kategoriyczny i niebudzący wątpliwości wysokości rzeczywiście wypłaconego wynagrodzenia, nie jest więc możliwe oparcie się na pewnych wartościach hipotetycznych, czy też statystycznych, ponieważ nie odzwierciedlają one indywidualnych cech danego wynagrodzenia za pracę jako świadczenia wynikającego ze ściśle określonego stosunku pracy. Trzeba również podkreślić, iż zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury ustalenie wysokości emerytury na podstawie dowodów innych niż zaświadczenie pracodawcy o zatrudnieniu i wynagrodzeniu albo legitymacja ubezpieczeniowa, jako wyjątek od zasady opierania się na wyżej wskazanych dokumentach, musi wynikać z materiału dowodowego pozwalającego w wysokim stopniu prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością ustalić wysokość wynagrodzeń wypłaconych indywidualnie ubezpieczonemu, od których odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne, a ciężar udowodnienia tych okoliczności spoczywa na ubezpieczonym, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 k.c. W przedmiotowej sprawie hipotetyczne wyliczenie wysokości świadczenia emerytalnego jest oparte na dokumentacji która wprost wskazuje stawki godzinowe które obowiązywały w czasie świadczenia pracy przez ubezpieczonego w okresie którego dotyczył spór .

Mając powyższe na uwadze i opierając się na treści powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ §2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.